
Zodpovědné investování: kde končí dohled ČNB a začíná osobní zodpovědnost

Brno 23. 11. 2022

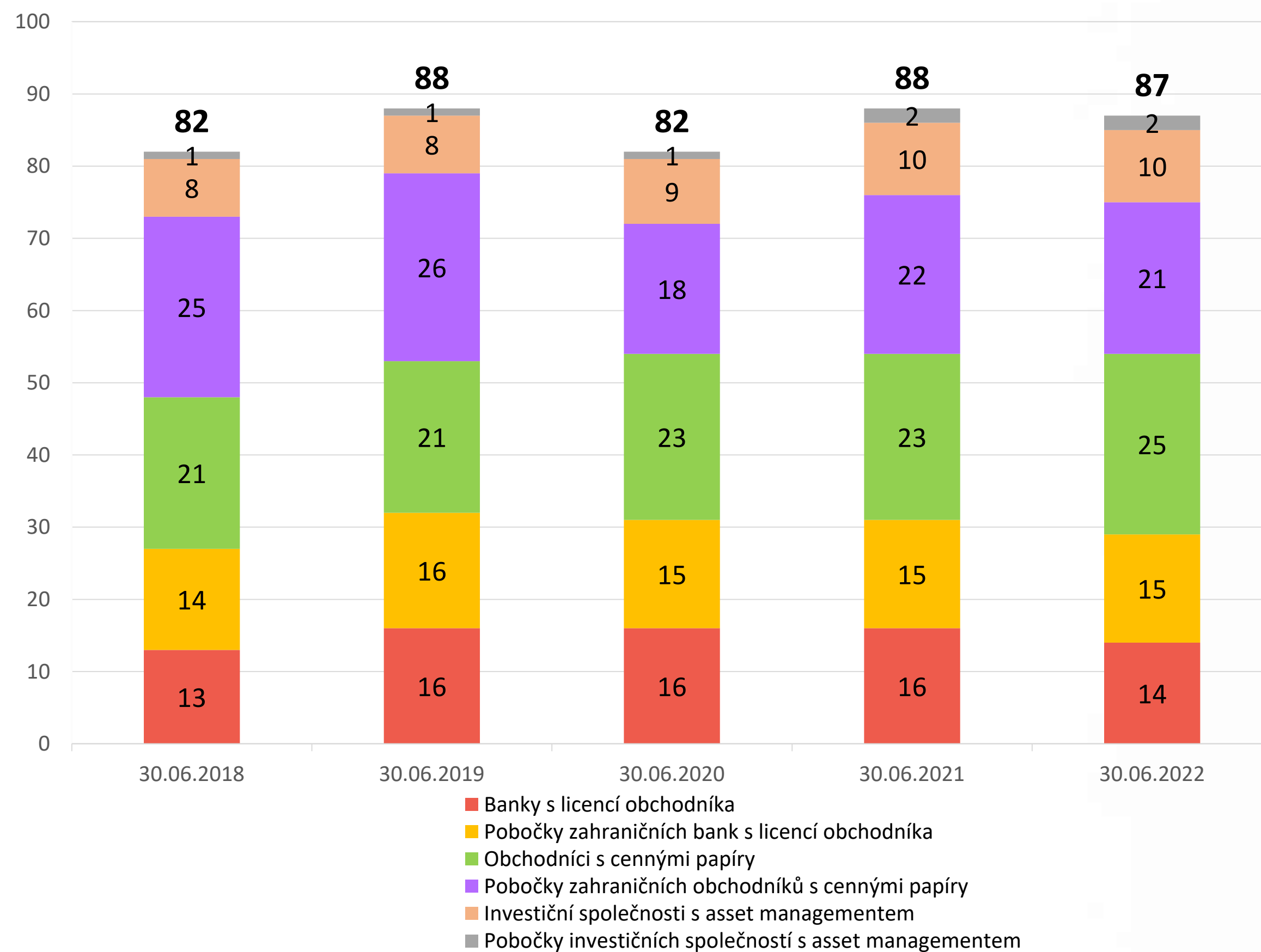
S jakými subjekty se může investor setkat na kapitálovém trhu?

Banky s licencí obchodníka s cennými papíry	14
Pobočky zahraničních bank s licencí obchodníka s CP	15
Obchodníci s cennými papíry	25
Pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry	21
Investiční společnosti	47
z toho investiční společnosti s asset management (ISAM)	10
Pobočky zahraničních ISAM	2
Investiční fondy	702
Investiční zprostředkovatelé	145
Vázaní zástupci	14 743

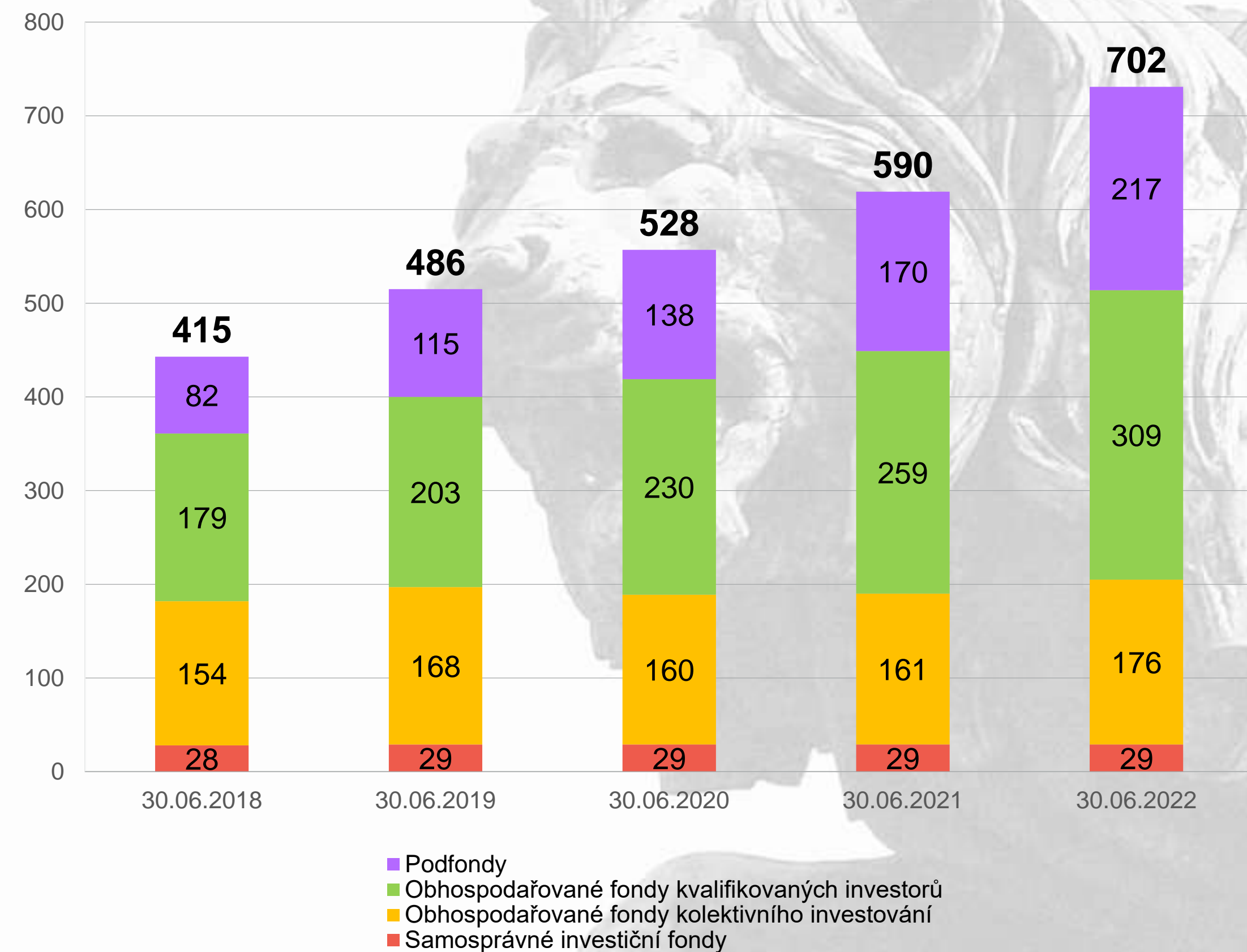
Stav k 30. 6. 2022

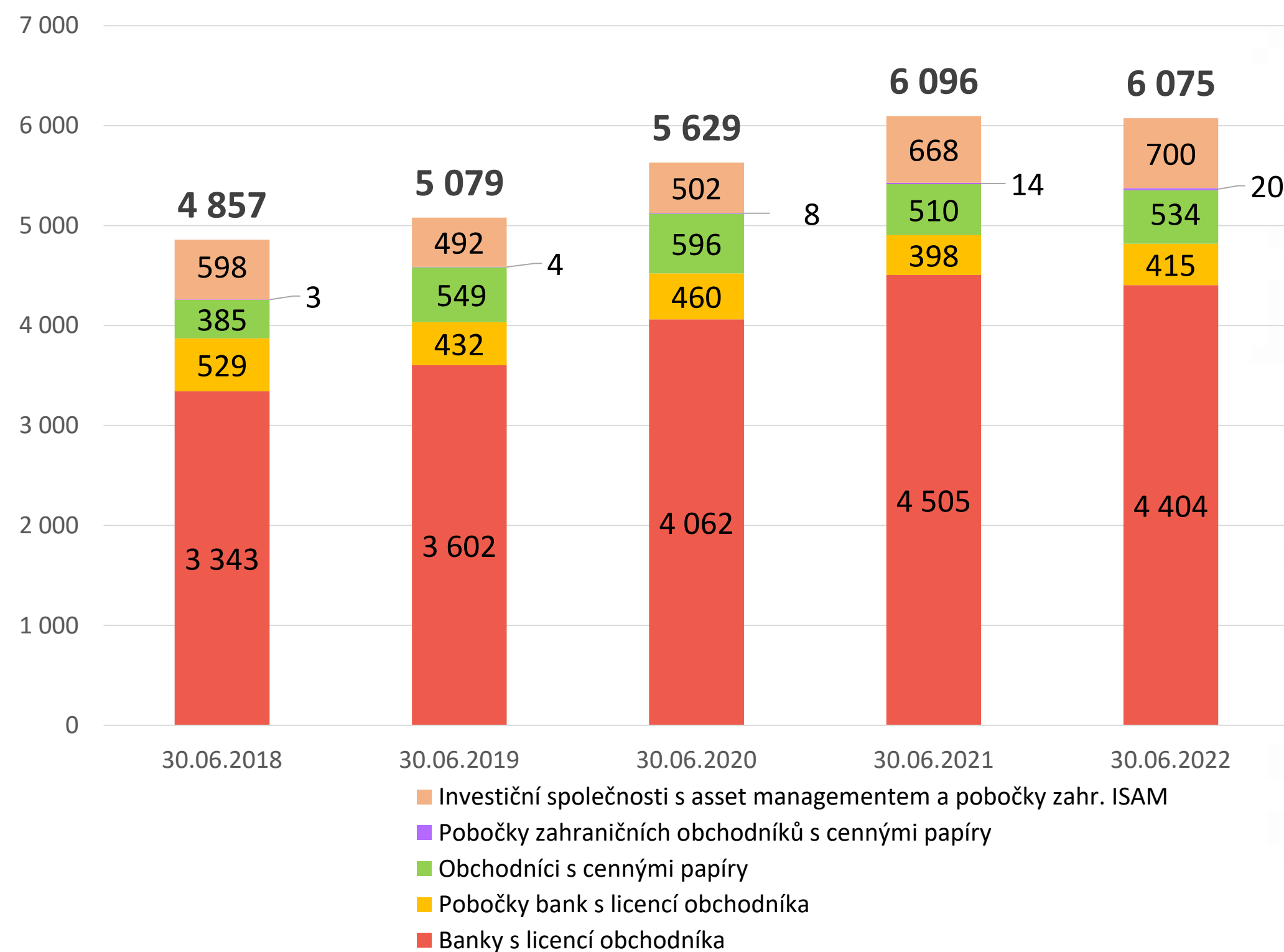
Vývoj počtu OCP

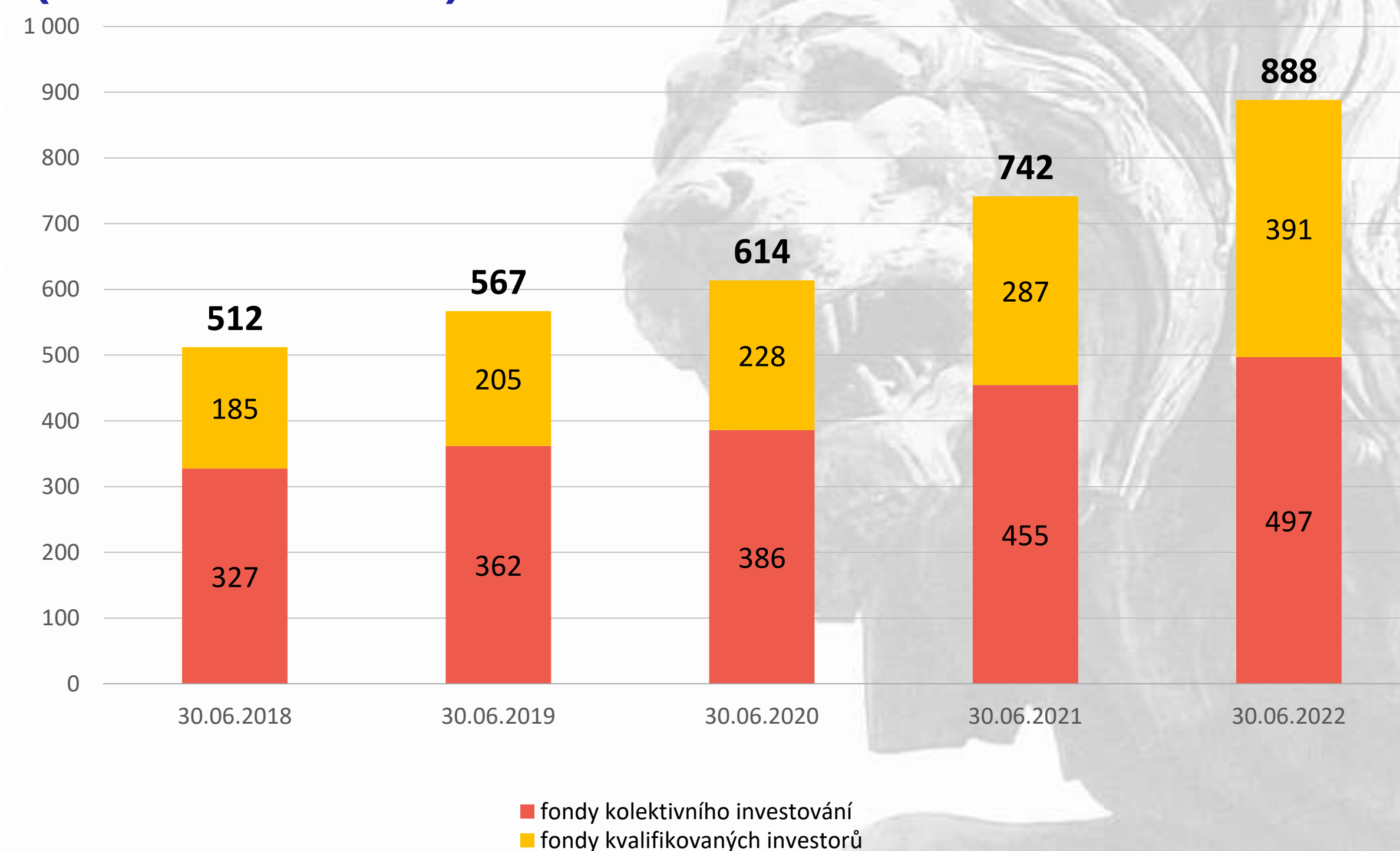
Vývoj počtu investičních fondů

Vývoj objemu zákaznického majetku u OCP (v mld. Kč)

Vývoj aktiv v investičních fondech (v mld. Kč)

Dlouhodobě roste také celkový počet zákazníků a investorů

S jakými investičními nástroji se může investor nejčastěji setkat?

- Cenné papíry kolektivního investování, ETF
- Dluhopisy (státní, korporátní)
- Akcie
- Deriváty (opce, futures, swapy, forwardy, CFD, ETC)
- Další

Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- **CFD (rozdílové smlouvy)**
- Korporátní dluhopisy
- Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři
- Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF
- Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb
- Podceňování rizik podílových fondů

Vysoce rizikové investice – CFD

- CFD – finanční rozdílové smlouvy
- Střet zájmů: ztráta zákazníka je výnosem emitenta
- Produktové intervence
 - omezení obchodování s CFD (např. velikost páky)
 - od července 2018 na celoevropské úrovni
 - od srpna 2019 nahrazeno omezením na národních úrovních
 - standardizované varování ohledně podílu zákazníků se ztrátou

Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- CFD (rozdílové smlouvy)
- **Korporátní dluhopisy**
- Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři
- Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF
- Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb
- Podceňování rizik podílových fondů

Investice do korporátních dluhopisů

- Zdánlivě bezpečná investice s relativně vysokým výnosem
- Tzv. podlimitní emise (do 1 mil. EUR) – bez prospektu
- Prospekt „schválený ČNB“ – co to znamená?
- Selhání emitenta se projeví až s odstupem (v řádu let)
- Možnost distribuce mimo regulované subjekty – emitenti – **využití tzv. tipařů**

Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- CFD (rozdílové smlouvy)
- Korporátní dluhopisy
- **Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři**
- Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF
- Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb
- Podceňování rizik podílových fondů

Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři

Časté zejména ve velkých distribučních sítích, v nichž vázaní zástupci

- vystupují pod obchodní značkou jiného vázaného zástupce
- „tipaři“ pro nedohlížené subjekty jejich finanční produkty (korporátní dluhopisy, produkty osob podle § 15 zákona o investičních společnostech a inv. fondech, směnky)
- jako fyzické osoby spolupracují zároveň s vázanými zástupci – právníckými osobami;
- zneužívají důvěru klientů, které získali v rámci regulované činnosti
- organizují různé vzdělávací akademie, školení finanční gramotnosti apod., při nichž nabízejí v roli tzv. tipařů vysoce rizikové dluhopisy apod.
- nejsou uvedeni ve smluvní dokumentaci, byť ji s klientem sjednávali

Tyto praktiky vedou k matení zákazníka, který neví, s kým vlastně jednal a na koho se má obrátit s případnou stížností, a je tak ztížena možnost ochrany jeho práv.

Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- CFD (rozdílové smlouvy)
- Korporátní dluhopisy
- Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři
- **Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF**
- Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb
- Podceňování rizik podílových fondů

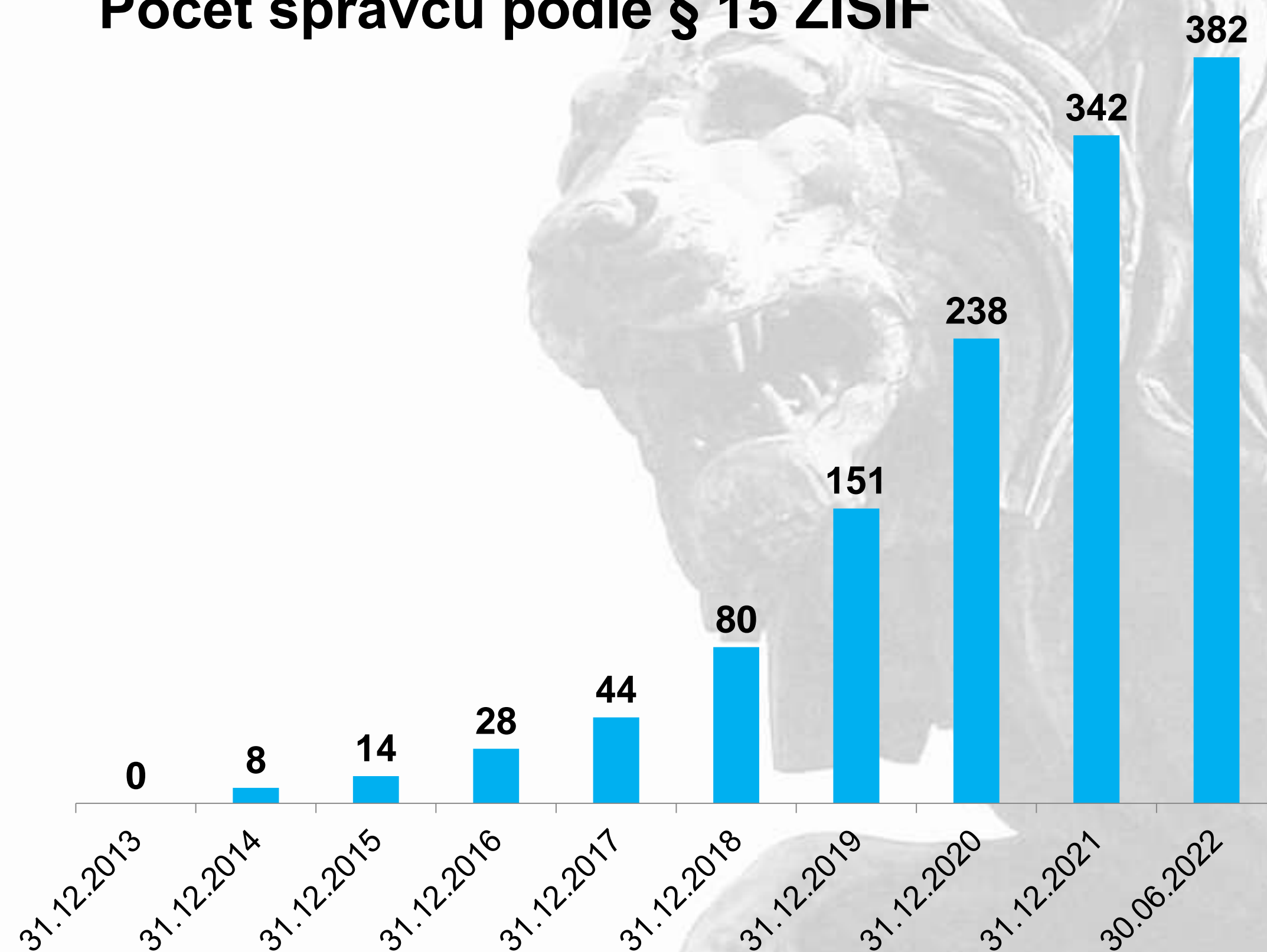

Nedohlížení správci podle § 15 ZISIF

Související rizika:

- Snaha vyvolat dojem, že správce podléhá dohledu a kontrole ČNB (nikoliv, pouze povinnost registrace!)
- Následná reportovací povinnost pouze 1x ročně (!)
- Zákaz oslovovat širokou veřejnost (možnost oslovit nejvýše 20 drobných investorů či kvalifikované investory)
- Nízká úroveň ochrany investorů, vysoké riziko při investici!
- Účelem této formy investování měl být „family business“

Počet správců podle § 15 ZISIF

Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- CFD (rozdílové smlouvy)
- Korporátní dluhopisy
- Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři
- Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF
- **Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb**
- Podceňování rizik podílových fondů

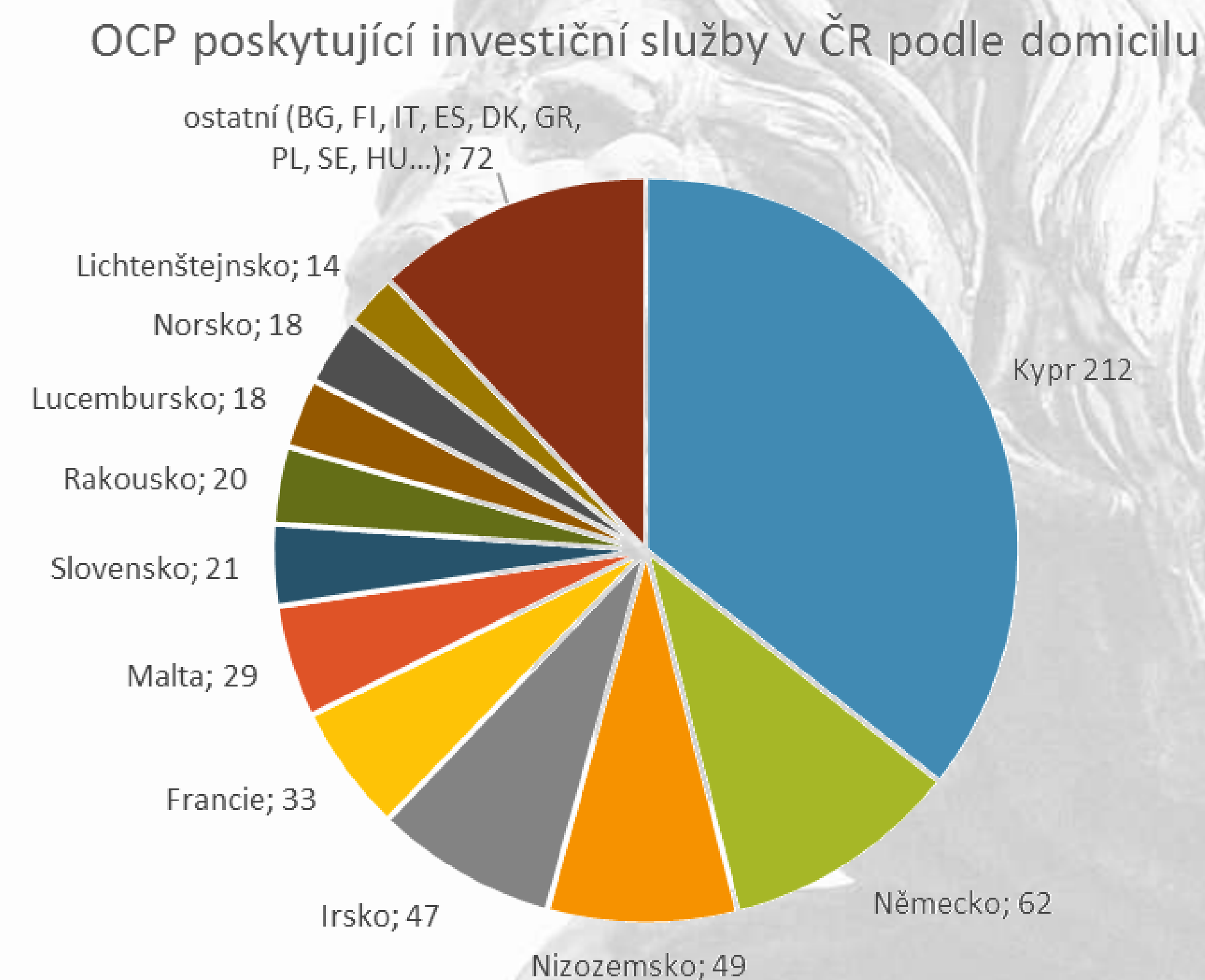
Poskytování investičních služeb zahraničními OCP

- Prostřednictvím pobočky
- Přeshraničně

Přeshraničně poskytované investiční služby v ČR

- 598 zahraničních OCP může v ČR legálně poskytovat investiční služby
- Nepodléhají dohledu ČNB
- Omezené možnosti ČNB
- Upozornění orgánu dohledu domovského členského státu
- Kam posílám své peníze?
- Kdo vykonává dohled?
- V jakém jazyce se budou řešit případné stížnosti?
- Kde a jak se mohu domáhat náhrady škody?

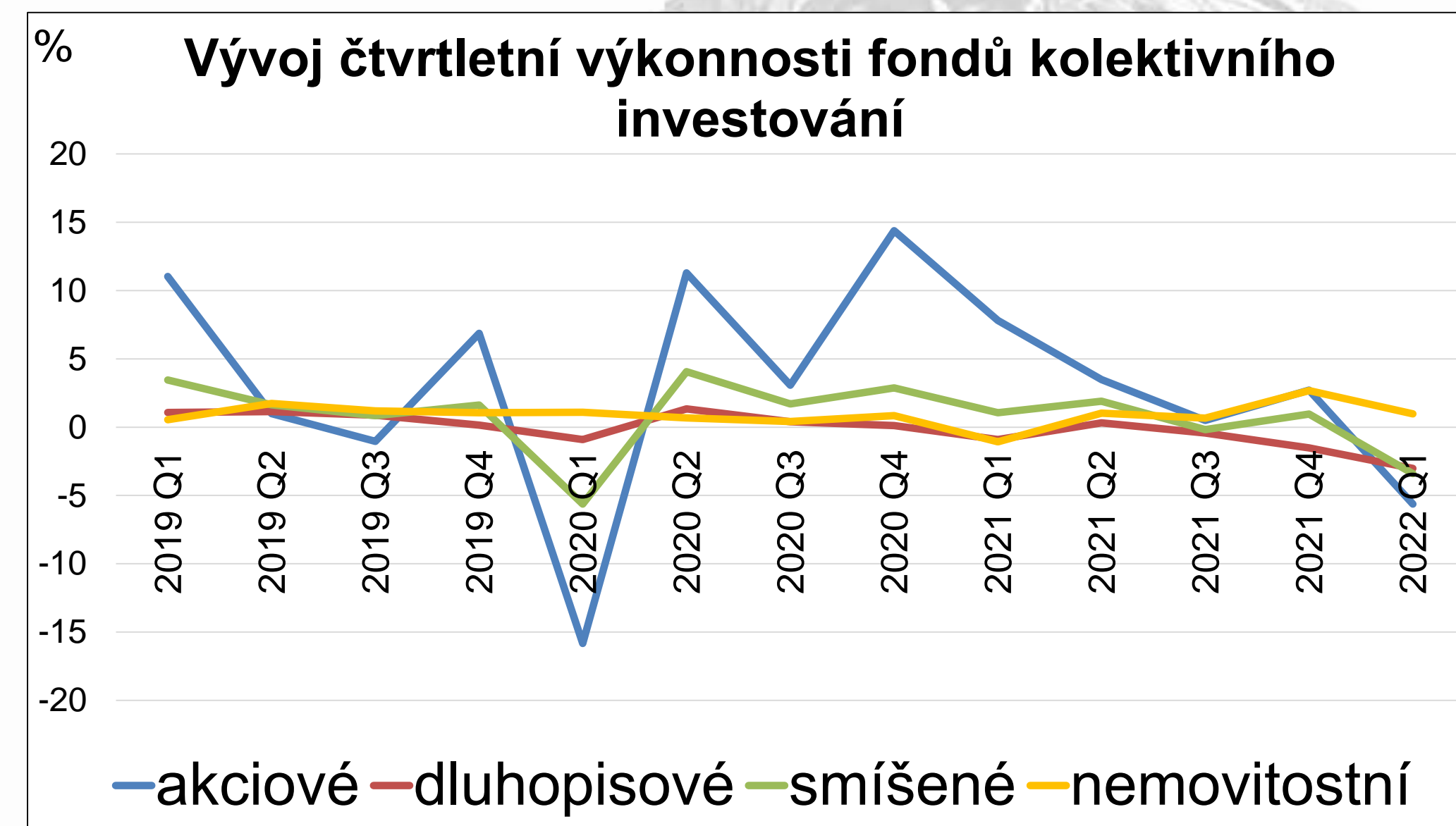
Příklady nejčastějších rizik, s jakými se může investor setkat

- CFD (rozdílové smlouvy)
- Korporátní dluhopisy
- Nepřehledné distribuční řetězce – tipaři
- Neregulované subjekty – správci dle § 15 ZISIF
- Rizika plynoucí z přeshraničního poskytování služeb
- **Podceňování rizik podílových fondů**

Podceňování rizik podílových fondů

- Možnost podcenění rizik cenných papírů kolektivního investování (dále jen „podílové fondy“)
 - Volatilita
 - Likvidita (nemožnost odkupu úplně kdykoliv)
 - Riziková podkladová aktiva
- Vstupní/výstupní poplatky
- Odkup investice (divestice) je možný pouze k datům a ve frekvenci uvedené ve statutu fondu
- Zejména akciové podílové fondy mohou být rizikovější!**

Investiční rozhodnutí – co by měl investor zvážit?

- Investovaná částka – finanční rezerva, diverzifikace
- Rozumím nabízenému produktu – vím, na jakém principu funguje?
- Investiční horizont
- Likvidita investičního nástroje
- Jaká služba je mi poskytována – s kým jednám ?
ČNB vede seznam regulovaných a registrovaných subjektů
https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz
- Jaké budu mít náklady?
- Na jakém principu je odměňován poskytovatel investiční služby?
- Komu posílám své peníze?
- Mám dostatek informací ke kvalifikovanému a zodpovědnému investičnímu rozhodnutí?

Investiční horizont – index DAX – vývoj za 30 let

Role České národní banky při výkonu dohledu

Dohled nad veřejnoprávními povinnostmi

- Ověřování, zda poskytovatel investičních služeb postupoval v souladu se zákonnými povinnostmi
- Šetření ČNB podléhají povinnosti mlčenlivosti
 - Výjimkou jsou pravomocná rozhodnutí
- ČNB nevstupuje do soukromoprávních sporů
 - ČNB nikomu nemůže zajistit náhradu škody

Principy dohledu ČNB

Dohled je vykonáván tzv. dohledem na dálku a kontrolami na místě

- **Nástroje dohledu**

- Reporting do ČNB (např. stavy majetku, transakční a finanční výkazy)
- Roční zprávy společností (výroční zprávy, zprávy o ochraně majetku atd.)
- Monitoring veřejného prostoru (weby, marketingová komunikace)
- Scoring
- Šetření podnětů přijatých od veřejnosti (důležitost nahrávek telefonické komunikace)

Rizikově orientovaný přístup

Co může ČNB udělat v případě, kdy zjistí, že byl spáchán přestupek?

- Uložit opatření k nápravě
- Uložit pokutu – 44,9 mil. Kč za rok 2021 (z toho kapitálový trh cca ¼)
- Odejmout povolení k činnosti (licenci)

ČNB může vykonávat dohled jen v rámci zákonného mandátu

Edukační/informační činnosti České národní banky – příklady

- Upozornění ČNB na aktivity

<https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/ochrana-spotrebitele/upozorneni/>

- Upozornění pro veřejnost

<https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/upozorneni-pro-verejnost/>

- Desatero pro drobné investory do podnikových dluhopisů

https://www.cnb.cz/cs/spotrebitel/ochrana_spotrebitele/desatero_investor_podnik_dluhopisy.html

- Finanční trampoty Oty Negramoty

https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/financni-a-ekonomicka-gramotnost/ota-negramota/index.html

- Peníze na útěku

<https://www.penizenauteku.cz/>

- Návštěvnícké centrum

Desatero investora

1. Vždy musíte vědět, s kým jednáte
2. Nikdy neinvestujte do produktů, jejichž investiční strategie nebo poplatková struktura je pro Vás nejasná
3. Rizikovost produktu by měla odpovídat Vaší individuální přijatelné míře rizika a Vaším znalostem v oblasti investic
4. Rostoucí výnos = rostoucí riziko
5. Srovnávejte srovnatelné údaje
6. Sledujte své investice
7. Rozložte své investice do různých produktů (diverzifikujte své portfolio)
8. Sestavte si finanční plán
9. Mějte finanční rezervu
10. Neváhejte předkládat stížnosti a usilovat o nápravu

„Šest P“: Přemýšlejte. Ptejte se. Porovnávejte. Porad'te se. Propočítejte. (až poté) Proved'te.

**Největší ochranou pro klienta
jsou jeho znalosti**

Děkuji za pozornost